

Projectopdracht: Toekomstvisie Haarlem		Versie: 1 Doc. nummer: 2016/
		Datum: 16/03/2016
Naam opdrachtgever	Burgemeester Schneiders, bestuurlijk opdrachtgever Arjan van Noort, ambtelijk opdrachtgever	Voor akkoord: Datum:
Naam projectleider	Mei van Eeghen	
Naam opstellers projectopdracht	Wouter Stigter, Mei van Eeghen, Moira Faber, Anja Francissen, Piet Haker, Jan Koers, Joram de Ruijter, Gonda Ruijterman, Claudia Tempelman,	

Inhoud
<p>In de projectopdracht worden de volgende onderdelen toegelicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Situatieschets • Vraagstelling • Doelstelling • Resultaat/ product • Afbakening • Proces • Beheersing • Bestuurlijke momenten • Communicatie

Situatieschets
<p>Op allerlei gebieden dienen nieuwe ontwikkelingen zich aan waarbij de verwachting is dat de oplossingen van vandaag niet meer volstaan. Ontwikkelingen vinden plaats binnen de vijf hoofdthema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demografie (<i>verstedelijking, vergrijzing, te weinig woningen voor de vraag, steeds meer alleenstaanden, Haarlemmers werken steeds minder in Haarlem</i>) • Technologie (<i>bijvoorbeeld op gebied van digitalisering, informatiebeschikbaarheid, just in time management, de mobilisatiekracht van social media, ontstaan van nieuwe infrastructuren</i>) • Economie (<i>versmelting sectoren, armoede, opkomst informele economie, schaarste grondstoffen, de binnenstad als beleving, nieuwe verdienmodellen cultuur</i>) • Ecologie (<i>klimaatadaptatie, waterpieken, afval, voedsel, gevolgen klimaatop Parijs, hitte stress</i>) • Sociaal-maatschappelijk (<i>maatschappelijke kracht, grotere gemeenten, solidariteit onder druk, van cure naar care, vluchtelingen, ongelijkheid, decentralisatie zorg, zelfstandig wonen, nieuw evenwicht tussen overheid en maatschappij</i>)

Tussen deze vijf hoofdthema's doet zich convergentie voor; verschillende technologieën en ontwikkelingen groeien naar elkaar toe. Het is daarom wezenlijk deze hoofdthema's integraal te benaderen. De meerwaarde kan worden gehaald als het sectorale beleid (zorg, economie, cultuur, bereikbaarheid, wonen, milieu en openbare ruimte) samen komt.

Heldere koers

Voor de nabije en verdere toekomst zal meer focus – of een duidelijker profiel van haar identiteit – Haarlem beter in staat stellen in te spelen op deze aankomende veranderingen zodat de stad daar actief van profiteert. Een toekomstvisie voor Haarlem geeft de mogelijkheid om stil te staan bij de vraag of de ingezette koers van de gemeente aansluit bij de ontwikkelingen van de stad en daarbuiten.

De Toekomstvisie uit 1999 heeft Haarlem veel gebracht. Er is toen met de Toekomstvisie de keuze gemaakt om op in te zetten drie hoofdlijnen: meer culturele en toeristische wervingskracht, centrum voor zakelijke dienstverlening en duurzaam goed wonen. Deze inzet heeft haar vruchten afgeworpen. De bloeiende cultuurpodia, de hoge woonaantrekkelijkheid van Haarlem en de vitale binnenstad zijn daar voorbeelden van. De huidige Toekomstvisie uit 1999 en de strategische nota's per beleidsdomein bieden onvoldoende houvast voor een heldere koers voor Haarlem anno 2016.

Keuzes op korte termijn noodzakelijk

Ook op korte termijn moeten er keuzes gemaakt worden; bijvoorbeeld waar Haarlem haar stedelijke vernieuwingsgeld op inzet, welke nadruk Smartcity kiest, welke prioriteiten Haarlem in haar nieuwe Structuurvisie Openbare Ruimte stelt, op welke onderwerpen Haarlem de focus wil leggen bij lobby en welke positie en rol Haarlem inneemt in de agenda van de Metropoolregio Amsterdam. Om deze keuzes toekomstbestendig te kunnen maken is het hebben van een gemeenschappelijk gedeelde en gedragen Toekomstvisie noodzakelijk.

Voorwerk voor de omgevingsvisie

Binnenkort dient zich de Omgevingsvisie aan. Deze is onderdeel van de omgevingswet die in 2018 van kracht gaat en stelt een omgevingsvisie als basis van de omgevingsplannen. Het wordt één document waarin al het fysieke beleid geïntegreerd moet worden opgenomen. De toekomststrategie kan de inleidende paragraaf zijn en daarmee de rol vervullen van een uitgezette koers die de afweging makkelijker maakt.

Samenhang met nieuwe bestuursstijl

De urgentie voor het opstellen van een Toekomstvisie wordt in de stad gedeeld. Vanuit ondernemers en bewoners kwam deze vraag onder andere naar voren tijdens de ronde tafelgesprekken met betrekking tot de nieuwe bestuursstijl. Wat voor soort stad willen we eigenlijk zijn en waar gaan we naartoe?

Vraagstelling

Oorspronkelijkheid, menselijke maat en een hoge kwaliteit zijn kernwaarden van Haarlem van nu. Welke koers kan de komende 25 jaar ingezet worden zodat Haarlem goed kan anticiperen op de steeds complexer wordende vraagstukken van de stad met behoud van de Haarlemse kernwaarden?

Doelstelling

Door het opstellen van een samenbindend perspectief voor de stad te formuleren, waarin de verbinding is gelegd tussen de fysiek-ruimtelijke kant van de stad en de sociaaleconomische. Het doel is om vanuit een meer integrale benadering op alle opgaven, trends en veranderingen, tot een nieuwe koers te komen.

Belangrijk onderdeel hiervan is het kennisdelen over trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de stad van de toekomst. Gedeelde kennis maakt het mogelijk samen met elkaar de uitdagingen aan te gaan.

De visie biedt daarmee een focus voor beleidsmakers, ondernemers en initiatiefnemers. Direct vormt het een afwegingskader voor beleidsproducten zoals Stedelijke vernieuwing, de Lobby Agenda en de SOR.

Resultaat / product

Het eindresultaat is een gedragen samenbindend perspectief, gevat in een kernachtig motto. Dit motto wordt begeleid door maximaal 2000 woorden.

Afbakening

Het project kent de volgende factoren die de reikwijdte bepalen:

- De input voor de Toekomstvisie komt zowel uit het sociale als het fysieke domein;
- De Toekomstvisie geeft richting aan de fysieke en niet-fysieke omgeving;
- Inbreng komt vanuit externe en ambtelijke experts en vanuit de stad;
- De Toekomstvisie geeft een koers op hoofdlijnen;
- De Toekomstvisie kan gebruikt worden als een inleidende paragraaf van de omgevingsvisie. Het uitvoeren van de verdere omgevingsvisie valt buiten dit bereik.

Proces

Het proces van de totstandkoming van de Toekomstvisie wordt zeer compact. Door in te zetten op een compact proces én een compact eindproduct wordt het risico van blijven steken in details tegengegaan. Een belangrijk onderdeel is de toekomstweek waarop de participatie van de stad op een geheel nieuwe wijze wordt vormgegeven: niet door de gemeente maar door platforms in de stad. Daarmee wordt de toekomstvisie mede vormgegeven door de stad. Het eindresultaat is een gedragen samenbindend perspectief voor de stad, gevat in een kernachtig motto dat begeleid wordt door ongeveer 2000 woorden.

De aanpak bestaat uit zes onderdelen;

1. Voorwerkssessies met interne en externe experts om tot een aantal concept toekomstverkenningen te komen,
2. Een inhoudelijke Kick-off bijeenkomst als aftrap van de week van de toekomst,
3. De Week van de Toekomst waarin bestaande platforms in de stad (abc, de pletterij) en samenwerking met wethouders de vraag over de toekomst voorleggen in debatten met de stad.
4. Het opstellen van de toekomstvisie aan de hand van de input van bovenstaande onderdelen
5. Inspraak
6. Vaststelling in de raad.

1. Voorwerkssessies – mei 2016

Doel: ophalen van externe en interne kennis als input voor de Toekomstvisie

Omschrijving: een middag voor 75 genodigden. Platforms, ambtenaren, raadsleden, wethouders, partners en deskundigen worden betrokken en uitgenodigd voor deze bijeenkomst.

Opzet middag voorwerksessies:

- Pitches door experts over belangrijkste sociaal maatschappelijk, economische, ecologische en technologische en demografische ontwikkelingen.
- Verdieping in themagroepen over ontwikkelingen economie, ecologie, technologie en sociaal maatschappelijk
- Carrousel waarbij de ontwikkelingen per thema met elkaar worden geconfronteerd zodat een cross-over en versmelting van de thema's ontstaat.

2. Kick-offbijeenkomst – 8 juni 2016

Doel: in stad en regio bekend maken dat er een Toekomstvisie opgesteld wordt.

Omschrijving: een avond waarvoor ongeveer 250 personen worden uitgenodigd. Dit kan bijvoorbeeld in de Sociëteit Vereniging aan de Zijlweg 1. Onder leiding van (bij voorkeur) Jaap Sluis wordt een talkshow -achtige avond georganiseerd. De burgemeester die aan een keur van gasten en sprekers toekomstverkenningen, zijn visie en die van de gasten schetst. Op deze bijeenkomst zal aandacht zijn voor de reden van het opstellen van een Toekomstvisie en de opbrengst op basis van de voorwerksessies met de genoemde (hoofd) thema's : demografie, ecologie, technologie, economie (water, klimaatverandering, armoede, ongelijkheid, energie, afval, voedsel, verstedelijking en mobiliteit). Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt en gebundeld, samen met de bijdragen van de gasten en een voorwoord van de burgemeester.

Een breder (Haarlems) netwerk wordt naast de platforms, ambtenaren, raadsleden, wethouders, partners en deskundigen uitgenodigd voor deze bijeenkomst.

3. Week van de toekomst – juni 2016

Doel: Inhoudelijke kennis delen, participeren en afstemmen met de stad en vrienden van de stad.

Omschrijving: avonden en middagen waar een ieder zich voor kan inschrijven. De wethouders zijn gastheer/ gastvrouw voor zo'n bijeenkomst. De bijeenkomsten worden door Haarlemse platforms georganiseerd. De gemeente stelt randvoorwaarden ten aanzien van het proces en de wijze waarop de input uit de stad wordt terug gekoppeld. De manier waarop de avond wordt ingevuld (naar aanleiding van een spreker, wereldcafé, dialoogmethodiek, etc.) wordt bepaald door het organiserende platform.

Avonden zijn toegankelijk voor iedereen. Raadsleden en ambtenaren worden nadrukkelijk uitgenodigd.

<i>Platform</i>	<i>Wethouder</i>	<i>Onderwerpen</i>
ABC	Van Spijk	Verstedelijking, demografie, cultureel divers, woningbehoefte, mobiliteit, smart living
Pletterij	Botter	Vergrijzing, armoede, maatschappelijke kracht, solidariteit onder druk, cultuur, zorg op maat,
Seinwezen	Sikkema	Schaarste grondstoffen, klimaatadaptatie, voedsel, afval, groen, duurzaamheid
Bibliotheek	Langenacker	Werken, veranderende arbeidsmarkt, versmelting sectoren, opkomst informele economie en groei-economie niet meer standaard, connectiviteit, globalisering
Generation Why	Snoek	Innovatie, onderwijs, sport, digitalisering, data, mobilisatiekracht social media, privacy
Stadsgesprekken/ stadspunten	Burgemeester Schneiders	Grotere gemeenten, overheidsrol, nieuwe vormen van besturen, bezuinigen
Raadsinformatiemarkt		

In dezelfde periode worden er over andere onderwerpen ook stadsgesprekken georganiseerd; over parkeren, de Structuurvisie Openbare Ruimte en overheidsparticipatie. De organisatie en communicatie hieromtrent wordt op elkaar afgestemd.

De week van de toekomst vormt de bijzondere participatie van de toekomstvisie. Aansluitend op de overheidsparticipatie en de nieuwe bestuursstijl wordt de uitvoering van de participatie gelegd bij externe bestaande platforms. Zij organiseren bijeenkomsten voor hun achterban maar kunnen ook de stad breed betrekken. Bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers worden zo op een effectieve wijze betrokken bij de totstandkoming van de Toekomstvisie. De discussie wordt in de stad gevoerd en de gemeente is daarin participant.

De participatie heeft een incidenteel, kortlopend karakter (dit ook in het kader van de nieuwe bestuursstijl) en heeft tot doel de kwaliteit van de inhoud te verhogen. De participatie zal een raadplegend karakter hebben. Uiteraard willen we zo veel mogelijk Haarlemmers mobiliseren, voorop staat echter de kwaliteit van de geleverde input. Participanten moeten bereid zijn om na te denken over vraagstukken die in de toekomst liggen en waar soms meer of minder abstract over wordt gesproken.

4. Het opstellen van de visie

Het opstellen van de visie aan de hand van input die verkregen is in de voorwerksessies, de kick-off en de week van de toekomst gebeurt in een kort tijdsbestek van een week tot enkele weken door de leden van de projectgroep, waarna deze besproken wordt in het college.

5. Inspraak

Besluitvorming en vrijgeven voor inspraak concept Toekomstvisie, verwerken inspraakreacties,

6. Vaststelling

Besluitvorming over Toekomstvisie door gemeenteraad.

Beheersing

Tijd

De Toekomstvisie wordt in een kort en intensief traject opgesteld en moet eind 2016 gereed zijn.

Geld:

Raming voor dit budget komt op maximaal 48.000 euro.

• Voorwerksessies met experts	€ 3.000
• Avond van de toekomst	€ 5.000
• Week van de toekomst via platforms	€ 20.000
• Inhuur experts, voorzitters en sprekers	€ 10.000
• Communicatie en vormgeving	€ 5.000
• Digitale participatie	€ 5.000

Totaal	€ 48.000
--------	----------

De lasten worden gedekt binnen het beleidsveld algemene dekkingsmiddelen, product algemene lasten en baten.

Organisatie:

Projectleiding: Mei van Eeghen

Werkgroep: Moira Faber, Joram de Ruijter, Piet Haker, Claudia Tempelman, Anja Francissen, Gonda Ruijterman, Jan Koers, Wouter Stigter

Informatie:

Elke zes weken rapportage aan bestuurlijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtgever, DT en college

Bestuurlijke momenten			
Wanneer	Wat	Wie bestuurlijk	Besluitvorming
22 maart	Besluitnota projectopdracht (aanpak en begroting) in B&W	College	Ja
31 maart	Projectopdracht ter informatie naar commissie Bestuur	Bespreking commissie	
8 juni 2016	Avond van de Toekomst	Burgemeester	
Juni 2016	Week van de Toekomst	College en raad	
Juni 2016	Raadsinformatiemarkt	Raad	
Juni – juli	Opstellen Toekomstvisie		
Sept - okt	Besluitvorming en vrijgeven voor inspraak concept Toekomstvisie	College en raad	Ja
Okt- nov	Verwerken inspraakreacties		
December	Besluitvorming Toekomstvisie door gemeenteraad	College en raad	Ja

Communicatie
<p>De week van de Toekomst vormt de bijzondere participatie van de toekomstvisie. Aansluitend op het programma Overheidsparticipatie en het programma Nieuwe Bestuursstijl wordt de uitvoering van de participatie gelegd bij externe bestaande platforms. Zij organiseren bijeenkomsten voor hun achterban maar kunnen ook de stad breed betrekken. Bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers worden zo op een effectieve wijze betrokken bij de totstandkoming van de Toekomstvisie. De discussie wordt in de stad gevoerd en de gemeente is daarin participant. Uiteraard willen we zo veel mogelijk Haarlemmers mobiliseren, echter voorop staat de kwaliteit van de geleverde input. Communicatie en participatie worden uitgewerkt in een communicatieplan.</p> <p>Directie: Belangrijke ontwikkelingen worden voorgelegd in de directie. College: Eens in de 6 weken wordt voortgang besproken de burgemeester. Raadsleden: Er wordt aangeboden een raadsinformatiemarkt te organiseren. Tijdens de Week van de Toekomst worden de raadsleden uitgenodigd. De Toekomstvisie wordt vastgesteld door de gemeenteraad.</p> <p>Regio: De regionale netwerken worden gebruikt voor kennis op het gebied van actuele trends en ontwikkelingen. Onderzoek en stukken van de MRA, Zuid Kennemerland, provincie Noord Holland en de intergemeentelijke structuurscan worden beschouwd als input vanuit de regio.</p> <p>Ambtelijke werkgroep leden zijn verantwoordelijk voor het betrekken van de afzonderlijke (hoofd)afdelingen bij het proces en de inhoudelijke keuzes die er gemaakt worden. Tijdens de Voorwerk-sessies en de Week van de Toekomst worden alle relevante gemeentelijke afdelingen actief betrokken.</p>

Voor akkoord

Naam opdrachtgever: Arjan van Noort	Naam opdrachtnemer: Mei van Eeghen
Plaats/Datum	Plaats/Datum